

**ZDZISŁAWA IGNATOWICZ
GRZEGORZ GWIS**

**PORADNICTWO
ZAWODOWE
W SYSTEMIE EDUKACJI
POCZĄTKU XXI WIEKU**

PODSTAWA PRAWNA ORGANIZACJI PORADNICTWA ZAWODOWEGO PRZEZ PUBLICZNE PORADNIE PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNE

- Rozporządzenie MENiS z dn. 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46)
- Rozporządzenie MENiS z dn. 7 stycznia 2003 r. w sprawie udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 11, poz. 114)

KOMU POMAGAMY?

Możliwość skorzystania z porady zawodowej mają uczniowie klas III gimnazjum i liceum, a w szczególności:

- uczniowie z odchyleniami w stanie zdrowia pobierający naukę w szkole lub korzystający z nauczania indywidualnego,
- uczniowie gimnazjum specjalnego przygotowujący się do kontynuowania nauki w zawodowych szkołach specjalnych lub szkołach przysposabiających do pracy,
- uczniowie z uogólnionymi trudnościami edukacyjnymi, korzystający w okresie nauki w gimnazjum z opinii o potrzebie zindywidualizowania podejścia dydaktycznego,
- uczniowie z zaburzeniami zachowania,
- uczniowie pochodzący z rodzin niezapewniających dostatecznego wsparcia w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych /np. rodziny dysfunkcyjne/,
- uczniowie, którzy zdaniem wychowawcy lub pedagoga szkolnego, planują karierę edukacyjno-zawodową nieadekwatnie do możliwości /po wyczerpaniu oddziaływań doradczych na terenie szkoły/,
- uczniowie wybitnie uzdolnieni, a przy tym mający problemy decyzyjne.

JAK BYŁO DAWNIEJ?

**PORADNICTWO
ZAWODOWE
DO KOŃCA LAT 90.**

PORADNICTWO ZAWODOWE DO OKRESU TRANSFORMACJI

Zakładano, że człowiek wybiera zawód raz na całe życie. Częste zmiany zawodu lub miejsca pracy traktowano jako objaw niedostosowania.

W szkole podstawowej prowadzono orientację (preorientację) zawodową polegającą na dostarczeniu wiedzy o maksymalnie dużej liczbie zawodów.

Doradca w poradni po rozpoznaniu cech psychofizycznych ucznia **dopasowywał** go do zawodu.

Decyzje zawodowe podejmowano najczęściej w 15 r. ż. Były one zazwyczaj ostateczne.

PORADNICTWO ZAWODOWE OKRESU TRANSFORMACJI (lata 90.)

W związku z intensywnymi zmianami w gospodarce i na rynku pracy (w tym masowe bezrobocie) dostrzeżono konieczność przygotowania młodzieży do aktywnego poszukiwania zatrudnienia oraz kształcenia gotowości do podnoszenia kwalifikacji lub zmiany zawodu.

Wydłużono okres pobierania nauki (upowszechniono edukację na poziomie szkoły średniej). W doradztwie zawodowym **wzbogacono warsztat pracy o metody aktywne** – zajęcia grupowe z zakresu samopoznania, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem, podejmowania decyzji zawodowej, itp.

JAK JEST OBECNIE?

**PORADNICTW
KARIEROWE XXI WIEKU**

PORADNICTWO KARIEROWE (założenia)

Współcześnie przyjmuje się, że rozwój zawodowy człowieka przebieg przez całe życie i stanowi integralną część procesu samorealizacji.

Podkreśla się znaczenie tzw. postawy autoedukacyjnej (gotowość do ciągłego uczenia się, podnoszenia kwalifikacji), proaktywności (inicjatywa, nowatorstwo, kreatywność), motywacji osiągnięć (kult sukcesu), umiejętności dostosowywania się do zmian zachodzących w organizacjach, umiejętności pracy w zespole.

Zakłada się, że wybór i wyuczenie się zawodu stanowi początek, a nie zakończenie, rozwoju zawodowego.

CO TO JEST KARIERA ZAWODOWA?

Kariera zawodowa to całość działań edukacyjnych i związanych z wykonywaniem pracy, podejmowanych przez człowieka na przestrzeni życia. Wyznaczają ją nabywane kompetencje, zajmowane stanowiska i pełnione role zawodowe. Określa nie tylko aktywność zawodową, ale także styl życia człowieka np. poziom ekonomiczno-bytowy, status społeczny, związki towarzyskie, zainteresowania, formy spędzania czasu wolnego. Jest ważnym czynnikiem samorealizacji, a także jednym z istotnych wyznaczników satysfakcji z życia.

SYSTEM PORADNICTWA KARIEROWEGO

- **PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE, W TYM SPECJALISTYCZNE (młodzież)**
- **SZKOLNE OŚRODKI KARIERY (młodzież)**
- **STUDENCKIE BIURA KARIERY (młodzież)**
- **CENTRA PLANOWANIA KARIERY I INFORMACJI ZAWODOWEJ PRZY WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY (młodzież, dorośli)**
- **AGENCJE DORADZTWA PERSONALNEGO (dorośli)**
- **DZIAŁY ZARZĄDZANIA ZASOBAMI LUDZKIMI W ORGANIZACJACH (dorośli)**
- **PORADNIE PSYCHOLOGICZNE W STRUKTURACH ZOZ (dorośli)**
- **PRYWATNE GABINETY PSYCHOLOGICZNE (młodzież, dorośli)**

ZADANIA PORADNICTWA KARIEROWEGO

etap gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej

- **Uświadamianie faktu kariery oraz tzw. ścieżek kariery.**
- **Kształtowanie postaw związanych z nauką, pracą i karierą.**
- **Upowszechnianie różnorodnych wzorców życia zawodowego, rodzinnego i osobistego.**
- **Uświadamianie i pomoc w zaakceptowaniu różnic indywidualnych (talentów, możliwości, ograniczeń).**
- **Kształcenie umiejętności badania i rozumienia lokalnych, krajowych i europejskich potrzeb, trendów i możliwości edukacyjnych i zatrudnieniowych.**
- **Dostarczanie informacji nt. przekształceń i wymagań współczesnych organizacji i rynku pracy (zmiany związane z globalizacją, konkurencją, postępem naukowo-technicznym).**
- **Dostarczanie informacji dotyczących przedsiębiorczości i małego biznesu.**
- **Identyfikacja zainteresowań, umiejętności, potrzeb, wartości, preferencji zawodowych, aspiracji.**

ZADANIA PORADNICTWA KARIEROWEGO

etap ponadgimnazjalny i edukacji w wyższej uczelni

- **Pomoc w osiągnięciu umiejętności (kreatywność, asertywność, kierowanie emocjami, podejmowanie decyzji, rozwiązywanie konfliktów, ograniczanie stresu, praca zespołowa, itp.).**
- **Pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach trudnych.**
- **Kształcenie umiejętności prezentacji własnej osoby podczas rekrutacji (rozmowa kwalifikacyjna).**
- **Pomoc w zrozumieniu stereotypów i irracjonalnych przekonań utrudniających podejmowanie ryzyka i mobilność.**
- **Uczenie elastycznego radzenia sobie ze zmianami (różnorodność dróg realizacji celu, elastyczność celów, radzenie sobie z nagłymi zmianami).**
- **Planowanie pracy zawodowej (wybór organizacji, ścieżki rozwoju zawodowego).**

ZADANIA PORADNICTWA KARIEROWEGO

etap aktywności zawodowej

- **Planowanie kariery (opracowanie życiowego planu ustawicznego uczenia się i elastycznej ścieżki awansu zawodowego).**
- **Pomoc doradcy w przypadku:**
 - **stresu zawodowego np. związanego z rywalizacją, konkurencją, przeciążeniem w pracy, rozbieżnościami między umiejętnościami a wymaganiami pracy,**
 - **zaburzeń w zdolności do pracy (np. pracoholizm, wypalenie zawodowe, poczucie alienacji),**
 - **konfliktu ról życiowych (np. konflikty na styku praca zawodowa – rodzina),**
 - **konfliktów w miejscu pracy, w tym mobbingu,**
 - **zagrożenia rozwoju, zachwiania lub regresu kariery zawodowej,**
 - **ponownego wejścia na rynek pracy po dłuższej przerwie (np. kobiety po urlopie wychowawczym),**
 - **wycofywania się z czynnego życia zawodowego,**
 - **zwolnienia z pracy z winy pracodawcy lub pracownika.**

DZIĘKUJMY ZA UWAGĘ